

سرمقاله

پس از انقلاب صنعتی و افزایش بی‌سابقه‌ی شهرنشینی در کشورهای صنعتی و سپس در کشورهایی با ساختار غیرصنعتی، و نیز با رشد سریع جمعیت و پیدایش وسایل گوناگون جابه‌جایی و تولید انبوه اتومبیل، ساختار شهرها دستخوش تغییرات اساسی شد و حمل و نقل درون‌شهری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های شهرنشینی مورد توجه مسئولین ذی‌ربط قرار گرفت. در عصر حاضر، بروز مشکلات زیست‌محیطی و روانی در شهرها یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های مسئولین و ساکنان شهرها، به‌ویژه شهرهای بزرگ، است و ناکنون روش‌های مختلفی به‌منظور کاهش مسائل شهرنشینی اجرا شده که اگرچه در برخی از کشورها با موفقیت همراه بوده، در برخی دیگر باعث ایجاد مشکلات مضاعف شده است. با توجه به اهمیت این موضوع، شرکت مطالعات جامع حمل و نقل ترافیک تهران براساس مسئولیت حرفه‌ی خود در جایگاه یک مرکز مطالعاتی - تحقیقاتی - مشاوره‌ی درصد برگزاری همایش «ابعاد اقتصادی حمل و نقل شهری» برآمد.

این همایش با برخط‌رسانی از حمایت‌های علمی دانشگاه‌های صنعتی شریف، تهران، امیرکبیر، علم و صنعت، فردوسی مشهد، و پژوهشکده‌ی تحقیقات حمل و نقل سیستم‌های هوشمند، به‌مدت دو روز در اواخر آذرماه سال جاری در مرکز همایش‌های برج میلاد برگزار شد. در این همایش موضوعاتی در حوزه‌ی حمل و نقل شهری همچون اقتصاد خانواده، مدیریت اقتصاد، صنایع و فناوری، و توسعه‌ی پایدار مورد بحث و بررسی قرار گرفت. این همایش با هدف شناسایی و معرفی مسائلی برگزار شد که به اعتقاد مسئولان آن در حمل و نقل شهری به‌طور نادرست تعریف شده و برای آن برنامه یا راهکار مناسبی در این خصوص ارائه نشده است. بدین‌ترتیب اهداف گام به گام این همایش را می‌توان چنین برشمرد:

- شناسایی مسائل حمل و نقل شهری که درست تعریف نشده‌اند؛
- تعریف صحیح مسئله؛
- طرح و بررسی راه حل‌های متعارف دنیای امروز؛
- اصلاح راه و روش‌های نادرست برای رهایی از هزینه‌های آشکار و پنهان آنها.

پس از اعلام فراخوان مقاله، حدود ۶۰ مقاله از استادان و صاحب‌نظران دانشگاه‌ها و مراکز علمی مختلف سراسر کشور به دبیرخانه‌ی همایش ارسال شد که پس از مطالعه و بررسی آنها توسط کمیته‌ی علمی ذی‌ربط، حدود ۳۰ مقاله برای چاپ و ارائه در همایش برگزیده شد. در نهایت تعداد ۱۰ مقاله نیز برای درج در مجله‌ی علمی و پژوهشی شریف -- ویژه‌ی حمل و نقل شهری -- برای استفاده و بهره‌مندی علاقه‌مندان به چاپ رسید. مجله‌ی علمی و پژوهشی شریف با توجه به رسالت خود، مبنی بر انعکاس کاربردهای عمومی و اجتماعی فعالیت‌های علمی و فرهنگی و فراگیرکردن و گسترده‌ی هرچه بیشتر حوزه‌ی عمل آنها، با فراهم‌آوردن زمینه‌ی همکاری با مؤسسات علمی، فرهنگی و اجتماعی به ابتکار جدیدی دست زد. مجموعه‌ی حاضر به‌عنوان نخستین شماره‌ی ویژه‌ی مجله‌ی علمی و پژوهشی شریف است که به‌دلیل اهمیت موضوع و با هدف دسترسی طیف وسیعی از دانشجویان، مسئولان ذی‌ربط و علاقه‌مندان مباحث مطروحه در همایش مذکور نیز ادامه و تکمیل این پژوهش‌ها به چاپ بخشی از تحقیقات انجام شده در زمینه‌ی مسائل حمل و نقل شهری، اقدام کرده است. بدین منظور، دفتر مجله‌ی شریف با استفاده از نظرات و همکاری ارزشمند اساتید و صاحب‌نظران ایرانی داخل و خارج از کشور، از بین مقالات متعدد ارسالی برای ارائه در همایش مذکور، مقالاتی را برای درج در مجله انتخاب کرد. براین اساس، ضمن تشکر و تقدیر از اساتید محترم عضو هیأت مشاوران مجله، از همکاری گران‌سنگ آقایان دکتر حسین پورزاهدی (ریاست هیأت علمی و عضو شورای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی همایش)، دکتر محمد کرمانشاه و دکتر عبدالله مقربی (از استادان برجسته‌ی ایرانی که عهده‌دار مسئولیت یکی از مهندسين مشاور معتبر خارج از کشور هستند)، و آقای مهندس حسین بهرامی رئیس همایش و همچنین سایر همکاران ایشان صمیمانه قدردانی می‌شود.

ابوالحسن وفائی